

Манойлов В.П., д.т.н., проф.

Житомирський державний технологічний університет

Чеховський Д.П., магістр

Житомирський державний технологічний університет

НАПРУЖЕНІСТЬ ЕЛЕКТРИЧНОГО І МАГНІТНОГО ПОЛІВ МІКРОВИПРОМІНЮВАННЯ В ЗОНІ ФРЕНЕЛЯ

Останнім часом виник певний інтерес до дослідження поля в ближній зоні (зоні Френеля) випромінюючого диполя, в особливості антен, розміри яких набагато менші довжини хвилі. Зокрема, це пов'язано з розробкою антен для мобільних телефонів, оскільки абонент, який користується мобільним телефоном, знаходиться в ближній зоні НВЧ випромінювача в складі телефонного апарату. Розподіл електричного і магнітного полів у зоні Френеля істотно відрізняється від розподілу поля в дальній зоні (зоні Фраунгоффера), яке описується діаграмою спрямованості антени. Тому розподіл поля в зоні Френеля випромінювача, розміри якого менше довжини хвилі, вимагає спеціального вивчення. Випромінювач, всі розміри якого багатоменше довжини хвилі, будемо називати мікровипромінювачем. В якості мікровипромінювачів може бути розглянутий окремий диполь або рамка. Особливий інтерес представляє комбінація диполя і рамки малих розмірів. У дальній зоні випромінювання комбінація диполя і рамки забезпечує діаграму спрямованості у вигляді кардіоїди з нульовим випромінюванням у напрямку, протилежному головному променю антени. Представляє особливий інтерес з'ясувати, як змінюється напруженість електричного і магнітного полів такої пари випромінювачів у ближній зоні (зоні Френеля).

Слід звернути увагу на певні специфічні особливості розподілу електричного і магнітного полів в ближній зоні мікровипромінювачів. Розглянута залежність від азимутального кута φ_0 напруженості електричного і магнітного полів в площині ($\Theta_0 = \pi/2$) пари диполь-рамка. Для отримання інтегральної характеристики цієї залежності зручно розглядати кутову залежність питомого коефіцієнту поглинання при різних відстанях між центром мікровипромінювача та поверхнею поглинаючого об'єкту. На рисунку 1 показана залежність $\kappa(\varphi_0, \Theta_0, r)$ від φ_0 при $\Theta_0 = \pi/2$ на трьох відстанях.

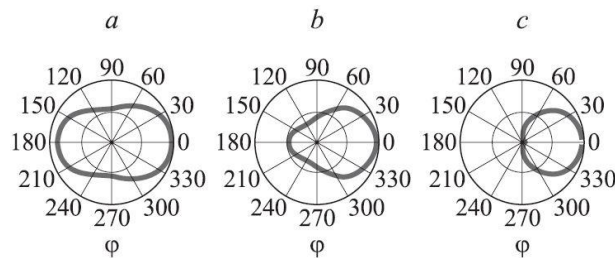

Рисунок 1. Залежність $\kappa(\varphi_0, \Theta_0, r)$ від φ_0 при $\Theta_0 = \pi/2$ на трьох відстанях: $r = \lambda/15$ (a), $\lambda/8$ (b), $\lambda/2$ (c).

При $r = \lambda/2$ $\kappa(\varphi_0, \Theta_0, r)$ являє собою зведену в квадрат функцію, яка описує кардіоїду, тобто повторює діаграму спрямованості мікровипромінювача в дальній зоні. При $r = \lambda/8$ відношення $\kappa(0, \Theta_0, r)$ до $\kappa(\pi, \Theta_0, r)$ складає приблизно 3, а при $r = \lambda/15$ відношення близьке до одиниці. Діаграми, приведені на рисунку 1, показують, наскільки сильно відрізняється розподіл поля в ближній і дальній зонах мікровипромінювача.

Висновки

Уявлення про розподіл поля (діаграма спрямованості) в дальній зоні не можна переносити на характеристику поля в зоні Френеля.

МАНОЙЛОВ В'ячеслав Пилипович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри Радіотехніки і телекомунікацій Житомирського державного технологічного університету. Наукові інтереси: НВЧ техніка, радіовипромінювання.

ЧЕХОВСЬКИЙ Дмитро Петрович, магістр групи БМ-11м кафедри РТ і Т Житомирського державного технологічного університету. Наукові інтереси: радіоелектронні апарати.